

Barnbokslut 2024

Nämnden för funktionsstöd

2025-01-23

Ordlista

LSS	Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade
SoL	Socialtjänstlag
HSL	Hälso- och sjukvårdslag
IVO	Inspektionen för vård och omsorg
BmSS	Bostad med särskild service
AKK	Alternativ och kompletterande kommunikation
BUP	Barn- och ungdomspsykiatri
SIP	Samordnad individuell plan
Lex Sarah	Reglerar skyldighet att rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden
Lex Maria	Reglerar skyldighet att rapportera och utreda händelser som medfört eller skulle kunnat medföra en allvarlig vårdskada

Sammanfattning

Barnbokslut för nämnden för funktionsstöd utgör en sammanställning och bild av den egna verksamhetens arbete. Bokslutets utgångspunkt är barnkonventionen och Göteborgs Stads barnrättsplan och bokslutet fungerar som uppföljning av barnrättsplanen. Syftet är att beskriva hur barns rättigheter tillgodoses och att ge ett underlag för fortsatt förbättringsarbete.

Nämnden ger insatser enligt LSS och Sol. till i dagsläget 860 barn. Antalet barn som beviljas insatser har minskat med drygt 100 personer på tre år. Nämnden ger också stöd utan biståndsbedömning på flera sätt. Några av dessa är stöd till organisationer i civilsamhället och partnerskap med Passalen som ordnar weekendklubbar. Förvaltningen har startat ett nytt verksamhetsområde förebyggande där olika verksamheter finns för att ge familjer stöd att hantera sin vardag. Här finns bland annat Eldorado resurscenter, lots för barn och vuxna med funktionsnedsättning och förvaltningens nya stödinsats – koordinatörer, som ger stöd till familjer som behöver en mer hållbar situation, hjälp med att samordna aktörer med mera.

Myndighetsenheterna som arbetar med unga har förbättrat förutsättningarna för samverkan med region och andra samhällsaktörer kring enskilda individer genom att stärka sitt arbete med samordnad individuell planering, så kallad SIP. Även samverkan mellan myndighetsenheterna och utförare av insatser till barn och unga har tagit ny form och skett löpande. Tillsammans har verksamheterna skapat struktur för samverkan och fokuserar på att synliggöra och skapa samsyn kring målgruppen och insatserna.

Under hösten 2024 har nämnden startat en ny bostad med särskilt service för barn och unga, vilket har ökat möjligheterna att i egen regi ge det omfattande stöd som vissa barn behöver. Under året har verksamheten haft fokus på att förbättra kvalitén på barnboenden och korttidshem. Arbetet med att använda observation som metod för ökad delaktighet på barnboenden har implementerats och använts på fyra barnboenden.

Genom omorganiseringen där alla nämndens utförarverksamheter som riktar sig till barn har samlats, att verksamhetsområdet förebyggande har skapats och att en struktur för samverkan har påbörjats så har steg framåt tagits i barnrättsarbetet. Fortfarande kan barnperspektiv och barnrättsansvar förstärkas och förtydligas i processer och strategiska beslut.

Innehåll

Ordlista	2
Sammanfattning	3
Innehåll	4
1 Inledning	5
1.1 Barnbokslut och barnrättsplan	5
2 Nämndens verksamheter riktade till barn	6
2.1 Statistik över antal beslutade insatser	6
2.1.1 Jämförelse över tid	7
2.1.2 Fördelning utifrån ålder	8
2.1.3 Fördelning utifrån kön	8
2.1.4 Fördelning utifrån stadsområde	9
2.2 Samverkansinsatser	9
2.3 Ansvar för hälso- och sjukvårdsåtgärder	10
3 Nämndens barnrättsarbete under 2024	12
3.1 Förändringar i verksamheten samt resurssättning som påverkat barnrättsarbetet	12
3.1.1 Artikel 2 – Principen om icke-diskriminering	12
3.1.2 Artikel 3 – Barnets bästa	13
3.1.3 Artikel 6 - Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling	13
3.1.4 Artikel 12 - Barns rätt till delaktighet	13
3.1.5 Resurssättning	14
4 Bedömning av verksamheten	14
4.1 Brukarnas egen bedömning	14
4.2 Egna granskningar	15
4.3 Tillsyner	15
5 Sammanställning	16
5.1 Värdering utifrån tidigare identifierade utvecklingsbehov	16
5.2 Summering av utvecklingsområden och insatser under 2024	17
6 Det nya nuläget och vägen framåt	18

1 Inledning

1.1 Barnbokslut och barnrättsplan

Enligt beslut genom Göteborgs Stads barnrättsplan ska samtliga nämnder och styrelser årligen upprätta ett barnbokslut som bilaga i årsrapporten. Barnbokslutet utgör en sammanställning av den egna verksamhetens arbete och resultat i syfte att tillgodose barns och ungdomars rättigheter utifrån barnkonventionen. Bokslutet ska utgöra en analys av hur fattade beslut och arbetsinsatser har påverkat barns och ungas villkor. En viktig utgångspunkt för barnbokslutet är barnkonventionens fyra grundläggande principer/artiklar:

- **Artikel 2 – Principen om icke-diskriminering:** Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- **Artikel 3 – Barnets bästa:** Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.
- **Artikel 6 - Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling:** Med utveckling menas främjandet av god fysisk, andlig, moralisk, psykisk och social utveckling.
- **Artikel 12 – Barns rätt till delaktighet:** Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Barnbokslutet fungerar som uppföljning av Göteborgs Stads barnrättsplan och ger samtidigt nämnden för funktionsstöd en grundläggande beskrivning av nämndens arbete som riktas till barn.

2 Nämndens verksamheter riktade till barn

Den verksamhet som nämnden för funktionsstöd har som riktar sig till barn handlar i första hand om insatser som har beviljats enligt LSS - lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, eller enligt SoL - socialtjänstlagen.

De insatser som avser barn ges primärt i syfte att ge avlastning till vårdnadshavare, men även för att ge barnet miljöombyte och möjlighet att öva självständighet. De vanligaste insatserna är avlösarservice, korttidstillsyn för barn över 12 år (fritidshem) samt korttidsvistelse i form av läger eller korttidshem. Andra insatser är personlig assistans, ledsagning, stödfamilj, kontaktperson samt boende med särskild service (BmSS) för barn – även kallat barnboende. Korttidstillsyn (fritidshem) är en insats enligt LSS som beviljas och finansieras av nämnden, men som verkställs av grundskolenämnden.

Utöver dessa insatser som ges efter individuell biståndsbedömning så genomförs även andra insatser, både i nämndens regi och i samverkan med andra. En sådan aktivitet är Passalens Weekendklubb¹. Nämnden är också med och finansierar förebyggande insatser inom folkhälsoavtalen, samt Passalens aktiviteter för att inkludera unga med funktionsnedsättning i den öppna fritidsverksamheten.

Nämnden organiserar också *Lots för barn och vuxna med funktionsnedsättning* som erbjuder information och vägledning om vilket stöd som finns i samhället för barn och vuxna med funktionsnedsättning. Från 2024 finns *koordinatorstöd* till föräldrar som har barn med funktionsnedsättning. *Anhörigstödet* ger olika typer av stöd och information till vårdnadshavare och andra. *Dalheimers hus* har bland annat bedrivit friskvårdsverksamhet som är tillgänglig för barn med funktionshinder och i huset finns *Eldorado Resurscenter* som erbjuder kultur- och fritidsupplevelser till barn (och vuxna) med intellektuell funktionsnedsättning.

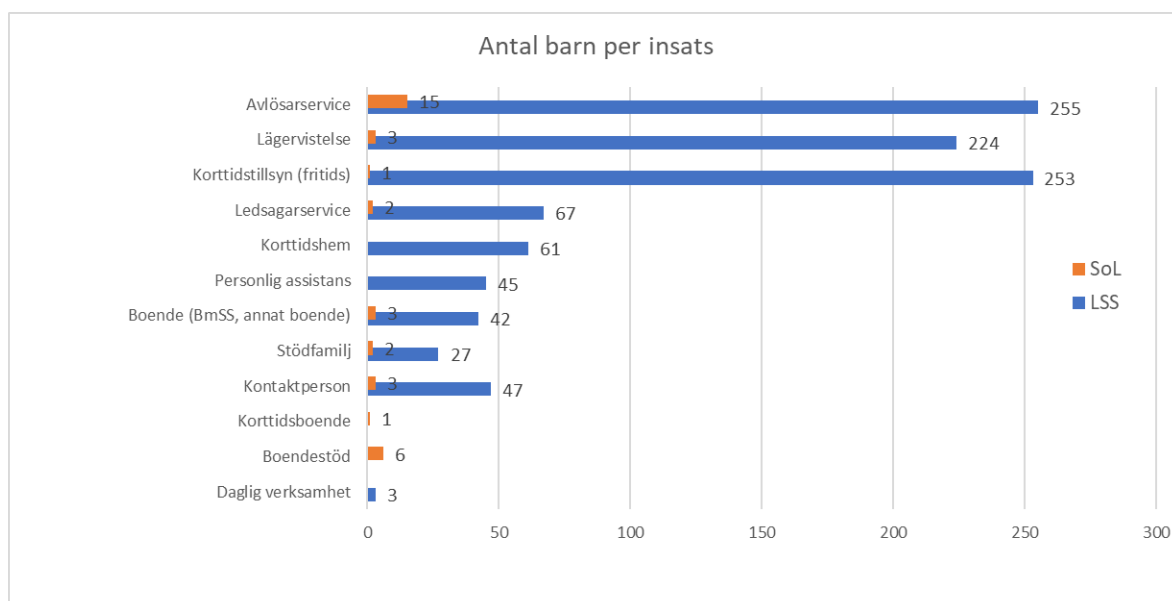
Därutöver ger nämnden stöd till civilsamhällets organisationer inom funktionshinderområdet, som kan omfatta både barn och vuxna.

2.1 Statistik över antal beslutade insatser

Den 18 december 2024 hade 860 barn under 18 år någon beslutad insats, i form av 1 024 insatser enligt LSS och 36 insatser enligt SoL. Som synes i diagrammet nedan finns vissa insattstyper som kan ges både enligt LSS och SoL, vilket avgörs av huruvida barnet tillhör någon av LSS målgrupper eller ej. Utöver de insatser som nämnden för funktionsstöd ger så var det i juli 2024 132 barn som var berättigade till assistansersättning från Försäkringskassan.

¹ Passalens Weekendklubb erbjuder helgaktiviteter för barn och unga med funktionsnedsättning. Deltagande sker utan biståndsbeslut men efter hänvisning från socialsekreterare. Weekendklubbarna drivs som idéburet offentligt partnerskap – IOP - i samverkan med föreningen Passalen.

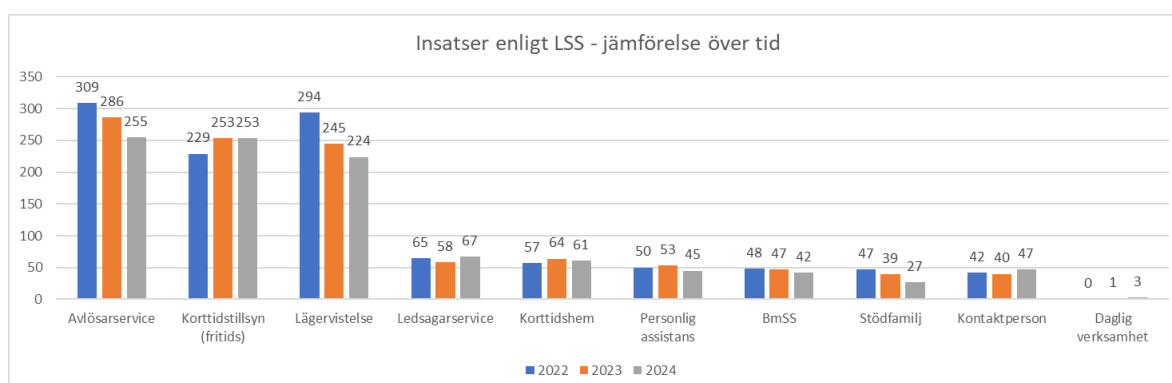
Figur 1- Antal barn per insats december 2024 - LSS och SoL

2.1.1 Jämförelse över tid

En jämförelse med statistik för förra året visar en fortsatt nedgång i det totala antalet insatser och unika individer med insatser. I år var det 860 individer som i december hade en pågående insats, året innan var det 918 och året dessförinnan var det 972. Lägervistelse och avlösarservice fortsätter minska mest medan något fler får kontaktperson eller ledsagarservice. Även antalet insatser enligt Sol. har minskat från 52 till 36 på dessa tre år. Samtidigt ökar målgruppen i volym, som jämförelse kan nämnas att antalet elever i anpassad grundskola och gymnasium har ökat med 150 personer under samma treårsperiod. Orsaker till minskad lägvistelse beskrivs som en kombination av färre ansökningar och en aktiv inriktning att slussa till biståndslösa verksamheter, som exempelvis Passalens weekendklubb. Att fler barn har fått rätt till personlig assistans efter lagändringar har lett till minskat behov av avlösarservice.

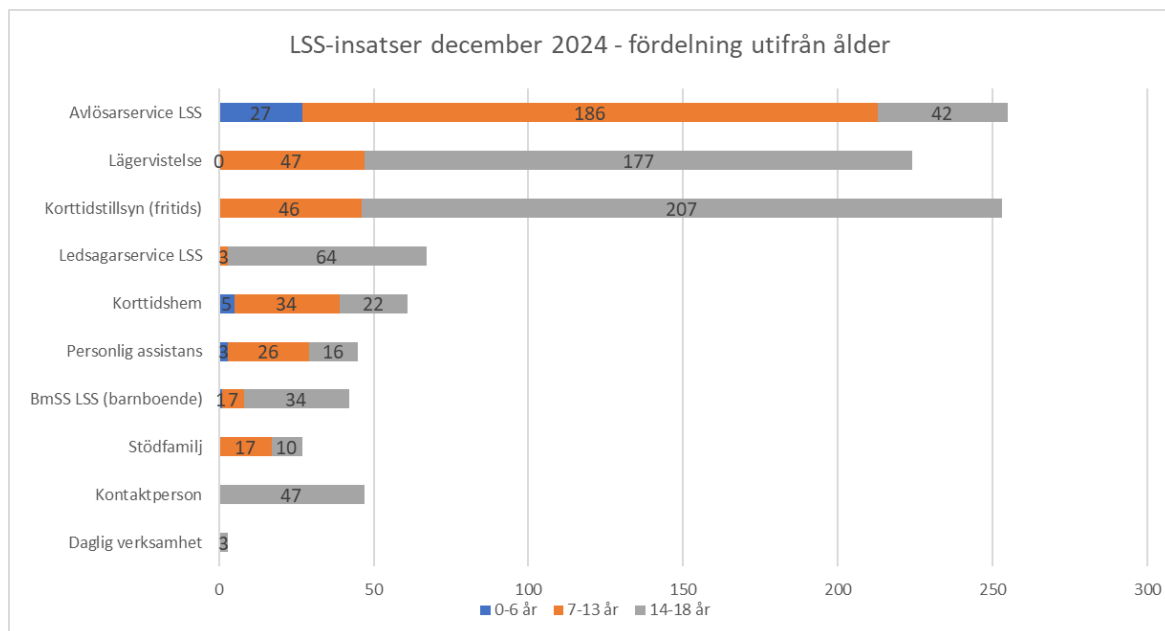
Figur 2- Utveckling av antal beviljade insatser över tid 2022–2024

2.1.2 Fördelning utifrån ålder

Det är vanligare att barn i högre ålder har insatser. Insatsen korttidstillsyn är särskilt riktad till barn som fyllt 12 år, men även övriga insatser omfattar i huvudsak barn över 7 år. De yngsta barnen och deras familjer har framför allt insatsen avlösarservice.

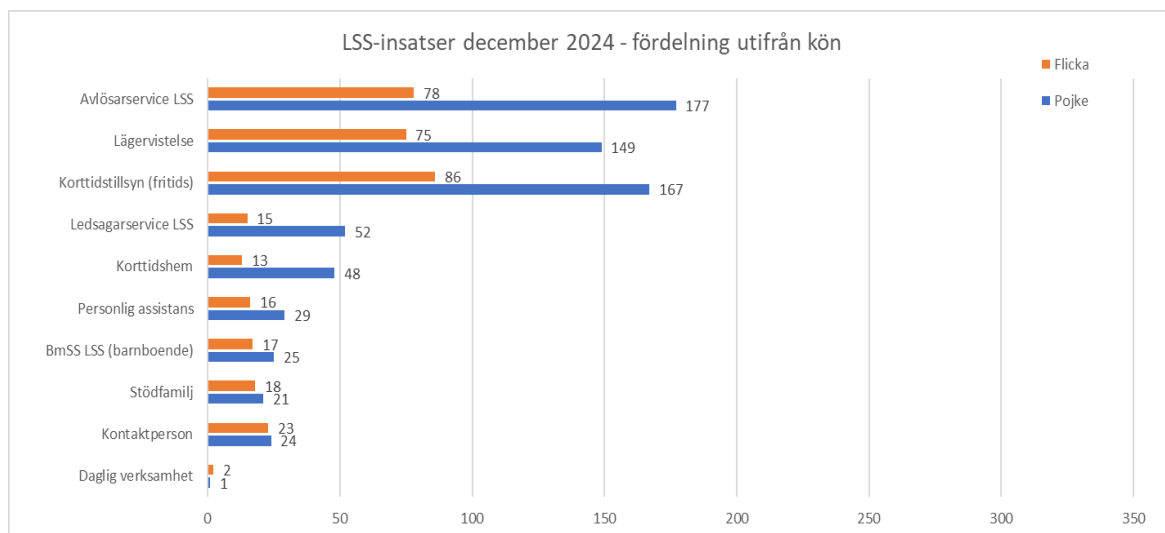
Figur 3 - LSS-insatser december 2024 - fördelning utifrån ålder

2.1.3 Fördelning utifrån kön

Det är fler pojkar än flickor som har insatser enligt både LSS och SoL. Av LSS-insatserna omfattar i år ungefär 68 procent pojkar. Detta ligger i linje med statistik i övriga riket och även med fördelningen mellan pojkar och flickor i anpassad skola.

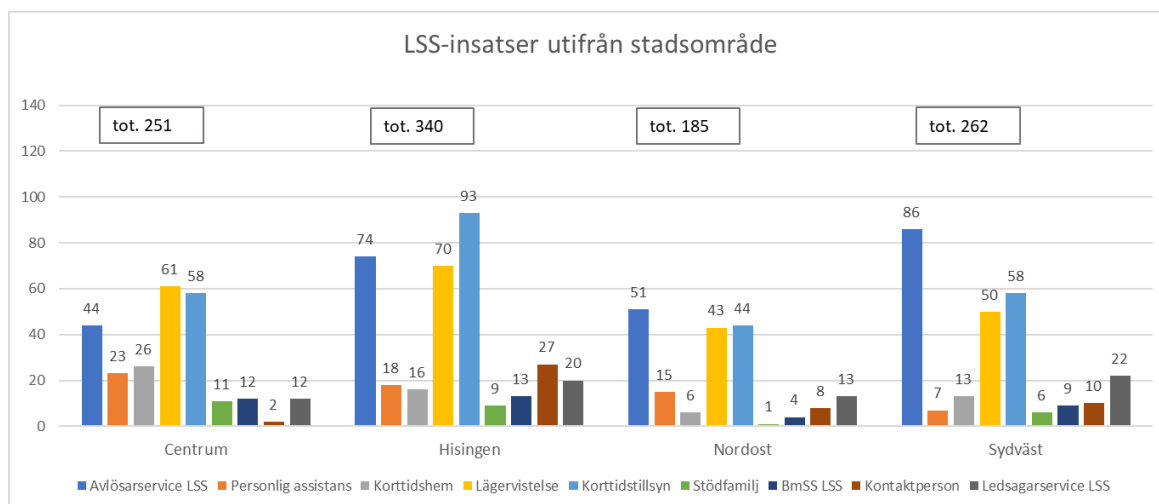
Figur 4- LSS-insatser december 2024 - fördelning utifrån kön

2.1.4 Fördelning utifrån stadsområde

När det gäller de fyra stadsområdena så bor den största andelen barn i Göteborg på Hisingen – omkring 31 procent. De övriga stadsområdena har ungefär lika många barn. Spridningen av LSS-insatser följer inte riktigt samma fördelning, framför allt är det färre beviljade insatser i stadsområde nordost än i övriga stadsområden.

Figur 5 - LSS-insatser december 2024 - fördelning utifrån stadsområde

Förvaltningen utreder de ansökningar om stöd som inkommer utifrån de rättigheter som finns enligt befintlig lagstiftning. Den enskilde ansöker om insatser utifrån det egna behovet. Detta innebär att förvaltningen har begränsad möjlighet att påverka utfallet av insatserna i relation till kön, ålder eller geografisk hemvist.

För att säkerställa likabehandling bör förvaltningen se över hur olika insatser lyfts och diskuteras i mötet med barn och unga och deras familjer och analysera om det kan finnas någon ojämlikhet i hur pojkar respektive flickor bedöms, vad skillnaderna mellan stadsområdena beror på och hur man når ut till alla barnfamiljer.

2.2 Samverkansinsatser

Barn med funktionsnedsättning och deras familjer möter ofta många olika samhällsaktörer. Från kommunen kan det vara dels olika personer från funktionsstödsverksamheter till exempel socialsekreterare och personal på korttidsvistelse, dels personal från förskola/skola och fritids och ibland även personal från individ- och familjeomsorg. Från regionen kan det bland annat vara habilitering, BUP, vårdcentral, tandvård och specialistsjukvård. Flera familjer har också kontakter och stöd till exempel från Försäkringskassan. Behovet av samordning och samverkan är alltså stort och i flera fall finns lag som reglerar vad som ska finnas. Ändå är bristande koordination och samordning mycket vanligt. Dessa brister drabbar särskilt barn och unga med samsjuklighet, olika psykiatriska tillstånd och stora sociala behov.²

² SOU 2021:34, Börja med barnen, sid 205 m.fl.

Staden ingår i strukturerad samverkan med regionen bland annat kring målgruppen *Barn och unga med behov av samordnade insatser från kommun och region*. Knutet till detta finns en länsövergripande överenskommelse liksom en gemensam riktlinje för SIP - samordnad individuell plan. För att arbeta övergripande med samverkan i Göteborgsområdet finns temagrupp Barn och unga. Fokus är familjecentrerat arbetssätt, förebyggande och tidiga insatser och målet att barn och unga ska lyckas i skolan. Medarbetare från förvaltningen deltar i det lokala arbetet i NOSAM – närområdessamverkan. Staden har också avtal med regionen om folkhälsoarbete och familjecentrerat arbete, som samordnas av de regionala socialförvaltningarna men där förvaltningen deltar aktivt med finansiering och kunskap.

Nämnden ger också stöd för att hantera familjernas komplexa vardag inom sitt verksamhetsområde förebyggande. Här finns förvaltningens lotsar för barn och vuxna med funktionsnedsättning som kan informera om rättigheter och möjligheter. Under året har förvaltningen inrättat en ny stödinsats – koordinatörer. Koordinatorerna ger stöd till familjer med barn som har funktionsnedsättning och som behöver en mer hållbar situation, hjälp med att samordna aktörer med mera. Under året har även behov av att erbjuda familjer konkret metodstöd i hemmet tydliggjorts under och det kommer att prövas under 2025.

2.3 Ansvar för hälso- och sjukvårdsåtgärder

Många barn med funktionsnedsättning har ett omfattande behov av hälso- och sjukvårdsåtgärder i form av exempelvis medicinering. Inom boende med särskild service, både för vuxna och för barn, är det kommunen som har ansvar för hälso- och sjukvårdsåtgärder. Kommunens legitimerade personal har då ansvar för utförandet av åtgärder som exempelvis läkare ordinerat och delegerar även rätten att utföra vissa åtgärder till personal på boendena, efter att personalen utbildats.

Kommunen har däremot inte hälso- och sjukvårdsansvar vid korttidsvistelse, alltså på korttidshem och lägervistelse, trots att barnen även här kan ha behov av komplexa och avancerade hälso- och sjukvårdsåtgärder. Många gånger har barnen medicinering och andra hälso- och sjukvårdsåtgärder som har bedömts som egenvård³. Dessa åtgärder utförs i vardagen av vårdnadshavare eller personlig assistent, men även vid insatsen korttidsvistelse förväntas personalen hjälpa barnet med dessa åtgärder som egenvård. Alltför ofta sker detta utan adekvat utbildning utöver instruktioner från vårdnadshavarna. I dessa verksamheter har inte kommunens legitimerade personal möjlighet att ta ansvar och de har heller ingen tillgång till vårddokumentation. En ny länsövergripande rutin för egenvårdsinsatser inom korttidsverksamheter i LSS har tagits fram för att tydliggöra regionens ansvar för att egenvården är säker. Framför allt tydliggör rutinen att hälso- och sjukvårdspersonal måste samråda och planera tillsammans med verksamheten och

³ Egenvård innebär åtgärder som en patient antingen kan utföra själv, eller med hjälp av någon annan – till exempel anhörig eller personal. Det är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, ofta behandlande läkare, som bedömer att en åtgärd kan utföras som egenvård. Bedömning ska också göras om det finns förutsättningar för att åtgärden kan utföras på ett patientsäkert sätt. Om en åtgärd bedöms som egenvård så är den inte längre enligt lagen en hälso- och sjukvårdsåtgärd och faller inte under lagar om patientsäkerhet, patientdata med mera.

göra en egenvårdsbedömning som utgår ifrån korttidsverksamhetens
förutsättningar. Rutinen började gälla våren 2024 och implementeras nu.

3 Nämndens barnrättsarbete under 2024

Grundläggande frågeställningar för barnbokslutet är om det har skett några förändringar i verksamheten som påverkar barn direkt eller indirekt, vilka resultat som åtgärderna har genererat, samt vilka resurser som avsatts och om de fördelas utifrån barns rätt till likvärdiga villkor.

3.1 Förändringar i verksamheten samt resurssättning som påverkat barnrättsarbetet

I förvaltningens grunduppdrag ligger att ge personer den hjälp och det stöd de behöver inom nämndens verksamhetsområde samt att stödja självständighet och delaktighet i samhället. Allt arbete som bedrivs relaterat till barn har därför som syfte att stödja dem att utvecklas utifrån sina förutsättningar, och har därför bäring på att uppfylla intentionerna i barnkonventionen. En beskrivning av förändringar i verksamhetens kan därför inte enkelt sorteras utifrån specifika artiklar, men beskrivs nedan utifrån de grundläggande principerna.

Mycket gott arbete pågår kontinuerligt sedan tidigare år och det dagliga arbetet sker med små, ständiga förbättringar. Syftet med nedanstående genomgång är att lyfta relevanta större förändringar i verksamheten.

3.1.1 Artikel 2 – Principen om icke-diskriminering

Vilka åtgärder har vidtagits för att öka kunskapsnivån om barn och barns rättigheter och motverka diskriminering?

Utförarenheter har bedrivit utvecklingsarbete för att bättre anpassa sina kompetensutvecklingsprogram till verksamheten.

Enheterna inom myndighet har fortsatt arbeta aktivt med kunskapshöjning för att kunna upptäcka våld i nära relationer. Man har också haft fokus på att öka kompetensen kring biståndslösa insatser som alternativ till brukare, i linje med ambitionerna nya socialtjänstlagen, bland annat genom hänvisning till Passalens weekendklubbar.

Lots för barn och vuxna med funktionsnedsättning har deltagit i fler nya sammanhang för att sprida kunskap och för att nå fler i behov av deras stöd och erbjudit föreläsningar till allmänheten om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Förvaltningen har varit med och tagit fram en fördjupad målgruppsanalys om förutsättningar för vuxna, barn och familjer med funktionsnedsättning som sprids till yrkesverksamma i andra relevanta förvaltningar inom den stadenövergripande samverkan. På detta sätt sprids kunskap om livsvillkor för personer med funktionsnedsättning.

3.1.2 Artikel 3 – Barnets bästa

Vilka åtgärder har vidtagits för att utveckla arbetssätt, rutiner och stöd för att göra systematiska provningar av barnets bästa i verksamheten?

Myndighetsenheterna som arbetar med unga har arbetat med att stärka arbetet med SIP⁴ genom att utse SIP-ansvariga i varje stadsområde samt genomfört en kvalitativ utvärdering av befintligt SIP-arbete.

Samverkan mellan myndighet barn och unga och utförare barn och unga, har tagit ny form och skett löpande. Tillsammans har verksamheterna skapat struktur för samverkan och fokuserar på att synliggöra och skapa samsyn kring målgruppens behov, innehåll i insatserna och strategier för att möta den enskildes behov.

3.1.3 Artikel 6 - Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling

Vilka åtgärder har vidtagits för att stödja alla barn i att kunna utvecklas utifrån sina förutsättningar?

Under hösten har nämnden startat en ny bostad med särskilt service för barn och unga, vilket har ökat möjligheterna att i egen regi ge det omfattande stöd som vissa barn behöver. Under året har verksamheten haft fokus på att förbättra kvalitén på barnboenden och korttidshem, bland annat genom att förbättra utemiljöer och genom åtgärder för att ha rätt kompetens på plats och få bättre följsamhet till grundläggande rutiner och riktlinjer. Stort fokus har varit på anpassningar för att hantera utmaningar på ett specifikt barnboende.

Under 2024 anställdes tre koordinatörer som har kommit i gång med sitt arbete att stödja familjer som har behov av stöd kring flera olika aktörer/myndigheter.

Förvaltningen har även detta år samordnat ett uppdrag för att utveckla bra fritidssysselsättning för barn med funktionsnedsättning tillsammans med de fyra socialförvaltningarna och idrotts- och föreningsförvaltningen samt organisationer som Parasportförbundet, RF Sisu och Passalen. Uppdraget har lett till nya nätverk, ökad samverkan och medvetenhet i frågan om fritid för barn med funktionsnedsättning.

3.1.4 Artikel 12 - Barns rätt till delaktighet

Vilka åtgärder har vidtagits för att inhämta barns åsikter inför beslut som rör dem samt för att involvera barn i strategiska frågor och stärka barns egen kunskap?

Arbetet med att använda observation som metod på barnboenden har implementerats och använts på fyra barnboenden. Metoden ger ökad kunskap om barns delaktighet på barnboende, framför allt där det är svårt att använda enkäter eller intervjuer för att följa upp. Medarbetare inom likartade verksamheter kan också lära av varandra på detta sätt.

⁴ SIP står för Samordnad Individuell Planering och är ett verktyg och metod bland annat för att tydliggöra ansvar och roller i samverkan mellan aktörer inom skola, vård och omsorg.

Nämnden genomför också sedan 2023 brukarundersökningar direkt riktade till barn. Genomförandet har justerats sedan det första året och framför allt inom lägerverksamheten var det ett stort deltagande.

Ett projekt pågår för att skapa en digital informationssida bland annat med filmer och information om att flytta hemifrån. Sidan väntas lanseras under första halvan av 2025.

3.1.5 Resurssättning

Eftersom nämndens arbetssätt är att utreda de ansökningar om stöd som inkommer och att verkställa de beslut som fattas utifrån befintliga regelverk, så är omfattning på, och fördelning av, resurser en fråga som i huvudsak styrs av externa faktorer. Eftersom det fortsatt finns skillnader angående vilka insatser som förekommer i olika stadsområden, kan det dock vara relevant att följa upp rutinen för barnrättsarbete inom myndighetsutövningen och analysera om det finns skillnader i tillämpningen. Det kan också övervägas om det borde vidtas andra åtgärder för att nå ut mer jämlikt, exempelvis till familjer som inte är lika resursstarka.

Det finns fortfarande brist på platser som kan tillgodose behoven, både av barnboende och korttidshem.

4 Bedömning av verksamheten

4.1 Brukarnas egen bedömning

Inom korttidshem, läger och avlösarservice för barn görs inga nationellt gemensamma brukarenkäter. Göteborgs Stad har arbetat för att genomföra egna enkäter och har justerat sin metod för detta. Sedan 2023 får barnen och ungdomarna inom läger och avlösarservice möjlighet att själva besvara frågorna för att på så sätt få större delaktighet. Samtidigt tillfrågas vårdnadshavarna inom läger, avlösarservice och korttidshem. Inom lägerverksamheten var det över hälften av ungdomarna som svarade, medan det var lägre andel som svarade inom avlösarservice. När det gäller vårdnadshavare var det totalt endast 21 % svarsfrekvens, men inom korttidshem – där ungdomarna själva ej fick enkäten – så svarade hälften av vårdnadshavarna.

Enligt resultaten känner nästan alla ungdomar, 95 %, att de trivs med sitt läger. Lika många känner sig trygga med personalen. Av de barn/unga som själva svarat på frågor om avlösarservice är det 89 % som trivs med avlösaren och 100 % känner sig trygga med avlösaren.

Av vårdnadshavarna som uttalar sig om läger ger 100 % betyg 4 eller 5 på en fråga om hur nöjd man är totalt sett. På korttidshem är det 80 % av vårdnadshavarna som ger betyg 4 eller 5 medan det inom avlösarservice bara är 66 % som ger motsvarande betyg.

4.2 Egna granskningar

Alla medarbetare är skyldiga att uppmärksamma och rapportera brister i verksamheten – avvikelser. Om avvikelserna också bedöms som ett missförhållande som drabbat eller kan drabba brukare, så ska en lex Sarah-rapport göras. Förvaltningen är då skyldig att utreda, dokumentera och avhjälpa eller undanröja missförhållandet/risken för missförhållandet.

Under 2024 har det inkommit 33 lex Sarah-rapporter gällande verksamheter som berör barn. Majoriteten av rapporterna gäller barnboende eller korttidshem. Nämndens socialt ansvariga samordnare (SAS) har gjort 13 utredningar baserat på dessa rapporter, och två utredningar har gått vidare till IVO - inspektionen för vård och omsorg eftersom det bedöms som allvarliga missförhållanden. Båda utredningarna handlar om ett barnboende där det varit svåra utmaningar i att bemöta de barn som bor där som har mycket komplex problematik. Verksamheten har under året vidtagit många åtgärder och anpassningar för att förbättra situationen. Situationen belyser att förvaltningen ibland har stora utmaningar som kräver mycket resurser och individuella lösningar, liksom att det finns en brist på lokaler som är lämpliga för att bedriva boendeverksamhet i dessa komplexa fall.

Stadens medicinskt ansvariga legitimerade personal granskar avvikelser som berör hälso- och sjukvård och bedömer om det kan röra sig om en allvarlig vårdskada, varpå den rapporteras till IVO som en lex Maria. Under 2024 har ingen lex Maria förekommit i verksamheter som berör barn. Medicinskt ansvariga har under 2024 genomfört en särskild granskning av patientsäkerheten på barnboenden. Den visar att det finns en rad förbättringsåtgärder som rekommenderas att verksamheterna och den legitimerade personalen bör genomföra, exempelvis gällande rutiner kring läkemedelsskåp, informationsöverföring och team-samverkan mellan legitimerad personal och boendet. Åtgärder finns planerade för 2025.

4.3 Tillsyner

Varje år genomför inspektionen för vård och omsorg – IVO - inspektioner av alla särskilda boenden för barn och unga. Under 2024 har sex tillsyner gjorts och tre av rapporterna har inkommit. På ett av boendena har inte IVO uppmärksammat några brister. De båda andra boendena hade anmärkning gällande kontroll av belastningsregister samt i det ena fallet gällande rutiner för att förebygga hot och våld och i det andra gällande åtgärder kring utbildning i AKK- alternativ och kompletterande kommunikation. Alla de uppmärksammande bristerna är åtgärdade.

På samma barnboende som rapporterats vidare till IVO ovan gjorde även Arbetsmiljöverket en inspektion i våras, och anpassningar har vidtagits.

5 Sammanställning

5.1 Värdering utifrån tidigare identifierade utvecklingsbehov

Förra årets barnbokslut identifierade behov av fortsatt kompetensutveckling såväl kring barnrätt som kring specifika frågor, till exempel psykisk och psykiatrisk ohälsa. Dessutom beskrevs behov av stärkt samverkan inom förvaltningen och med samverkanspartners.

Både myndighetsenheterna som arbetar riktat mot unga och verksamhetsområdet barn och unga som utför insatser har vidareutvecklat sina kompetenssatsningar och bland annat har myndighetsenheterna stärkt kunskap för att upptäcka barns utsatthet för våld. Utförarverksamheterna har stärkt upp sitt systematiska kvalitetsarbete och utvecklat kompetens på barnboende genom strukturerade observationer. Tillsammans har verksamheterna skapat struktur för samverkan och fokuserar på att synliggöra och skapa samsyn kring målgruppens behov och strategier för att möta dessa.

Samverkan i staden har omarbetats under 2024, liksom de överenskommelser, planer och program som legat till grund för samverkan. Förvaltningen har deltagit aktivt i den samverkan och drivit ett funktionsrättsperspektiv i flertal verksamheter. Verksamhetsområde förebyggande har startats under året och påbörjat fokus på förebyggande insatser för barn och deras familjer.

Förra årets barnbokslut beskrev också förväntningar från barnrättsplanen som handlar om att bättre och mer systematiskt identifiera hur den egna verksamheten påverkar barns rättigheter. Bokslutet pekade också på behov av att komplettera förvaltningens arbete utifrån programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning med ett förstärkt barnperspektiv. Det konstaterades att nämndens planerade fokus under 2024 på barn, deras familjer och förebyggande insatser passar väl in i detta

Förvaltningen har verksamhet som är direkt riktad till barn inom tre verksamhetsområden – myndighet unga, utförare barn och unga samt inom förebyggande. Utöver det kan barn påverkas såsom anhöriga inom alla nämndens verksamheter. Genom omorganiseringen där alla nämndens utförarverksamheter som riktar sig till barn har samlats, att verksamhetsområdet förebyggande har skapats och att en struktur för samverkan har påbörjats så har steg framåt tagits. Fortfarande kan barnperspektiv och barnrättsansvar förstärkas och förtydligas i processer och strategiska beslut.

5.2 Summering av utvecklingsområden och insatser under 2024

Göteborgs Stads barnrättsplan har identifierat insatser som nämnder och styrelser förväntas arbeta med, i syfte att bedriva ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete. Nedan sammanfattas nämndens arbete under 2024 sorterat utifrån barnrättsplanens insatser.

Nr.	Insatsnamn i planen	Kommentar utifrån nämndens barnrättsarbete 2024
Insatser för kompetenshöjning		
Insats 1:1	Öka den grundläggande kompetensen om barns rättigheter	Regelbundet har utbildningar i alternativ och kompletterande kommunikation, lågaffektivt bemötande och våld i nära relationer genomförts som knyter an till barns rättigheter.
Insats 1:2	Utveckla metoder för att följa upp barns livsvillkor utifrån alla barns lika värde.	Rutiner för myndighetsutövning med särskilt beaktande av barnrätt tillämpas kontinuerligt, liksom metoder för att kunna förbättra arbete med våld i nära relationer för barn.
Insats 1:3	Utveckla metoder för barns delaktighet.	Brukarenkäter direkt till deltagarna i barnverksamheterna. Använt metod för observation inom barnboende där annan brukaruppföljning inte är möjlig.
Insatser för styrning och ledning		
Insats 2:1	Identifiera hur den egna verksamheten påverkar barns rättigheter utifrån barns olika livsvillkor	Analyser i och med arbetet med barnbokslut. Fortsatt analys och kompetensökning kan vara relevant, liksom tydligare inkluderat barnrättsperspektiv i strategiska beslut.
Insats 2:2	Identifiera och använda metoder för barns delaktighet som är anpassade utifrån barns olika förutsättningar.	Se kommentar på insats 1:3
Insats 2:3	Säkerställa samverkan kring barnrätt	Samverkan med andra förvaltningar i övergripande stadsområdessamverkan men även i flera mindre uppdrag – till exempel samverkan för att utveckla bra fritidssysselsättning för barn med funktionsnedsättning. Samverkan drivs framför allt av verksamhetsområde förebyggande.
Insats 2:4	Årligen upprätta barnbokslut	Detta dokument
Insatser direkt riktade till barn		
Insats 3:1	Genomföra en kommunikationsinsats till barn om deras rättigheter	Genom <i>Lots för barn och vuxna med funktionsnedsättning</i> ges information och vägledning om vilket stöd som finns i samhället. Information om Passalens verksamhet och rätt att inkluderas ges inom myndighetsutövningen.
Insats 3:2	Medborgarkontor med tydlig inriktning för barn	Nämnden för funktionsstöd har inget ansvar i insatsen
Insats 3:3	Säkerställa insatser för placerade barns rätt till utbildning	Nämnden för funktionsstöd har inget ansvar i insatsen
Insats 3:4	Höja valdeltagandet till Ungdomsfullmäktige	Nämnden för funktionsstöd har inget ansvar i insatsen

6 Det nya nuläget och vägen framåt

I det analysarbete som barnbokslutet innebär så identifieras också viktiga utvecklingsområden vilket blir ett underlag för prioriteringar för att ytterligare förbättra barns livsvillkor och stärka barns rättigheter.

- *Samverkan*– fokus på stöd till familjer har pekats ut som en av de viktigaste åtgärderna framåt. Detta bör ske inom befintliga samverkansstrukturer med andra parter i staden samt med regionen. Förvaltningen bör bygga upp en tydligare struktur som kopplar samman de egna insatserna med det familjestödjande, förebyggande. Den nya socialtjänstlagen kommer att ge nya möjligheter att tillhandahålla insatser utan behovsprövning och det kommer att vara än viktigare att koppla ihop de verksamheter som arbetar relaterat till barn. Barnrättsplanen anger att det i varje nämnd bör finnas ett utpekat ansvar på ledningsnivå för att se till barns rättigheter i den egna verksamheten och för att säkerställa samverkan kring barnrätt med övriga verksamheter i staden. Detta ansvar kan förstärkas och förtydligas.
- *Lokaler* – Det finns fortsatt för få lokaler för barnboende eller korttidshem som är anpassade till barn med behov av ett mindre sammanhang, lugn och kontinuitet
- *Kompetensförsörjning* – förvaltningen har fortsatt en utmaning att skapa kontinuitet utifrån kompetensförsörjning och schemaläggning.